

Miljøministeriet
Bæredygtigt Miljø og Produktion
J.nr. 2024-5033
Ref. SIKJL/PEJOE

17. juni 2024
D24-584282

Dyrenes Beskyttelses høringssvar til Høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Baggrund

Dyrenes Beskyttelse takker for lejligheden til at afgive høringssvar til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som udmønter reduktionskrav til udledning af metan fra køer i mælkeproduktionen, ved enten fodring med fedt eller tilsætning af 3-NOP (Bovaer).

Dyrenes Beskyttelse vil gerne kvittere for et udførligt høringsmateriale, der bidrager til overblik over historik og politiske bevæggrunde for reduktionskravet.

Det fremgår af Landbrugsaftalen, at klimatiltag vedr. fodring og gødningshåndtering ikke må medføre dyrevelfærdsmæssige forringelser.

Miljøminister Magnus Heunicke har på den baggrund i en ministerbesvarelse entydigt meddelt, at dyrevelfærd i forbindelse med teknologiske klimatiltag vil blive sikret ved indførelse af bekendtgørelser¹.

Landbrugsaftalen og ministerens besvarelse forpligter til, at der foretages en dyrevelfærdsmæssig vurdering af klimatiltag som metanreducerende fodring af køer, og da de ikke må medføre dyrevelfærdsmæssige forringelser jf. aftaleteksten, skal vurderingen ske, før tiltagene indføres.

Generelle bemærkninger

Forringelse af dyrevelfærden

Med denne bekendtgørelse og tilhørende reduktionskrav tilstræbes en tilpasning af koen med henblik på mindre udledning af metan fra dens fordøjelsesproces trods det, at koen er en drøvtygger, og udledningen er en naturlig del af koens måde at fungere på.

¹ <https://www.ft.dk/samling/20222/lovforslag/l47/spm/1/svar/1938181/2674183.pdf>

Dyrenes Beskyttelse finder, at reduktionskravet er et eksempel på tilpasning af dyr til produktionssystemer, hvor der i stedet burde ske tilpasning af produktionssystemer og metoder til dyrene. Både relativt høje minimumskrav til fedt i foderet og tilsætning af 3-NOP (Bovaer) risikerer at komme med en pris for koen i form af øget risiko for sygdomme og anden ubehag og dermed en væsentlig dyrevelfærdsmæssig konsekvens².

Helhedsorienterede løsninger

Der er både en klimakrise, en biodiversitetskrise og en dyrevelfærdskrise. Disse kriser er forbundne og skal adresseres og løses i sammenhæng. Metanreducerende fodring af køer bidrager ikke til en helhedsorienteret tilgang. Tværtimod vil det fastholde den intensive og industrielle landbrugsproduktion, hvor cirka 70 % af de danske malkekøer ikke kommer på græs³, og hvor landbruget udgør 60 % af Danmarks areal, hvortil der dyrkes foder til dyrene på stald på langt størstedelen af arealet⁴.

I stedet for er der brug for en omlægning af dansk landbrug, så der frigives arealer til natur, og kvæg bruges til at afgræsse områder, hvor det bidrager positivt til biodiversiteten og giver dyrene et bedre liv.

Landbrugsstøtten er et virkemiddel til at skubbe erhvervet i den retning, som politisk vurderes for samfundets bedste. Derfor tales der også om, at midlerne skal uddeles mindre efter hektarstøtte og mere efter princippet "public money for public goods" for at omstille landbruget i en grønnere retning.

Men i den politiske delaftale om Grøn Fond reserveres 518 mio. kr. i 2024 - 2030 til en model for metanreducerende foder. Derudover foreslås det, at der fra den nye landbrugsstøtteordning i årene 2028-2030 afsættes i alt 448 mio. kr. til tilskudsordningen⁵. Samlet set betyder det, at der frem mod 2030 forventes at blive brugt cirka en mia. kr. svarende til cirka 200 mio. kr. årligt på at understøtte metanreducerende fodring af køer i den konventionelle mælkeproduktion i Danmark.

Dyrenes Beskyttelse bakker ikke op om den foreslåede tilskuds- og kompensationsordning. Fremfor incitamentsstrukturer, der fastholder den konventionelle, industrielle animalske

² Kjeldsen, M.H., Jensen, M.B., Lund, P. 2022. [Potent methane reducing feed additives in a Danish context, and their reduction potential, additive effects, risks related to animal welfare and carry-over to milk, and potential trade-offs](#). 88 pages. Advisory report from DCA – Danish Centre for Food and Agriculture, Aarhus University, submitted: 30.01.2023.

³ [Danmarks Statistik 20. juli 2021](#) om landbrugstællingen 2020.

⁴ Sådan Ligger Landet 2022.

⁵ Aftale fra den 15. april 2024 mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten og Radikale Venstre.

produktion bør en helhedsorienteret løsning fremmes, eksempelvis efter de økologiske principper. Det er helt nødvendigt, at offentlige støtteordninger bruges til at udvikle et fremtidssikret bæredygtigt landbrug med respekt for både dyr, natur og klima.

Økologiske bedrifter

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at økologiske bedrifter undtages fra kravet, hvilket giver mening, blandt andet fordi 3-NOP (Bovaer) ikke er tilladt i henhold til økologiforordningen.

Med den forventede klimaafgift vil Dyrenes Beskyttelse opfordre til, at der ikke med det aktuelle reduktionskrav og undtagelse for økologerne skabes en situation, hvor økologien stilles mindre gunstigt for sin helhedsorienterede tilgang til at drive landbrug, herunder at holde malkekøer uden brug af ny kemi.

Men hvis økologiske besætninger pålægges en CO₂-afgift på linje med konventionelle besætninger, og konventionelle besætninger kompenseres med en tilskuds- og kompensationsordning for metanreducerende fodring, vil konventionelle besætninger kunne få en statsfinansieret klimamæssig fordel, som stiller dem gunstigere i forhold til afgiften. Det vil skævvride markedet, og den sande omkostning af produktion vil fortabe sig, idet økologiens bidrag til den helhedsorienterede løsning, hvor også natur og dyrevelfærd indgår, vil blive straffet.

Dyrene Beskyttelse opfordrer kraftigt til, at den kommende klimaafgift bliver helhedsorienteret. Hvis dette ikke sker, er det afgørende, at økologien og en helhedsorienteret udvikling af dansk landbrug understøttes på anden måde. Det vil være katastrofalt og særdeles kortsigtet, hvis klimaafgiften indrettes, så den tilgodeser den industrielle animalske landbrugsproduktion, som sker på bekostning af natur, miljø, og dyrevelfærd.

Specifikke bemærkninger

Fodertilsætningsstoffet 3-NOP (Bovaer)

Dyrevelfærden er ikke tilstrækkelig belyst

Dyrenes Beskyttelse finder, at kravet om brug af fodertilsætningsstoffer indeholdende 3-NOP (Bovaer) er i strid med landbrugsaftalen, hvor der står, at "Aftaleparterne er enige om, at udledningen fra husdyrenes fordøjelse og gødningshåndtering skal reduceres, samtidig med at dyrenes velfærd ikke må forringes", fordi Bovaers betydning for dyrevelfærden ikke er tilstrækkelig belyst ifølge myndighedsbesvarelsen fra Aarhus Universitet 30.01.2023 om undersøgelse af metanreducerende foder til køer.

En konklusion og bekymring, som forskerne efterfølgende har gentaget blandt andet i et samråd i Miljø- og Fødevarerudvalget den 20. marts 2024 om Bovaer i et dyrevelfærdsperspektiv.

Til trods for myndighedsbesvarelsen har regeringen ved flere lejligheder anført, at Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) godkendelse af 3-NOP (Bovaer) danner

grundlag for, at der ikke sker en forringelse af dyrevelfærden. Samme argument fremføres i dette høringsmateriale.

Dagbladet Information oplyser dog i artiklen "Regeringen anerkender at mangle viden om dyrevelfærd, men vil alligevel bruge klimafoder" den 25. marts 2024, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har rundsendt et notat til Miljø- og Fødevareudvalget, hvori regeringen erkender, at den nuværende godkendelsesprocedure i EFSA kun omfatter toksikologiske aspekter af betydning for dyresundhed og ikke en specifik vurdering af dyrevelfærd.

I en skriftlig henvendelse til Dyrenes Beskyttelse i februar 2024, oplyser fødevareministeren, at han overfor EFSA's generaldirektør har rejst, at EFSA bør inkludere alle relevante aspekter af dyrevelfærd i deres risikovurderinger.

Det er fødevareministeriet, der varetager håndhævelsen af dyrevelfærdsloven, mens miljøministeriet varetager husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Dyrenes Beskyttelse finder det bemærkelsesværdigt, at det ministerium, der varetager dyrenes velfærd, meddeler, at den ikke er undersøgt, mens et ministerium sender en bekendtgørelse i høring, som fordrer, at det er undersøgt jf. aftaleteksten i landbrugsaftalen.

Bovaer kan være med til at holde køerne i stalden

Et andet bekymringspunkt ved krav om brug af 3-NOP (Bovaer) er, at det vil mindske de konventionelle producenters incitament til at have køerne på græs eller omlægge til økologisk produktion.

I bekendtgørelsen indføres krav om brug af 3-NOP (Bovaer) 90 dage om året, hvilket betyder, at kravet ikke forhindrer konventionelle besætninger i at have køerne på græs dele af året. Indføres en tilskuds- og kompensationsordning, som foreslået i delaftalen om Grøn Fond, er det vigtigt, at ordningen fortsat giver incitament til at lukke køerne på græs.

Fedtfodring

Fedt er et kendt fodermiddel til kvæg i modsætning til 3-NOP (Bovaer), der er et fodertilsætningsstof uden egentlig ernæringsmæssig værdi. Øget fedttildeling virker metanreducerende, primært fordi fedtsyrer ikke forgæres i vommen.

Med husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen stilles krav til et minimumindhold på 48 g fedtsyrer pr. kg. tørstof, mens der i dag typisk tildeles ca. 32 g fedtsyrer pr. kg. tørstof til konventionelle køer af stor race⁶.

⁶ [Landbrugsinfo 2018](#): Køer responderer forskelligt i mælkemængde og mælkens sammensætning på mættet og calciumforsæbet fedt.

Dyrevelfærdsmæssige konsekvenser

Fodring af den moderne, højtydende ko er en disciplin i sig selv og kræver stor omhu. Specielt køer i tidspunktet omkring kælvning er særligt udsatte, fordi de gennemgår et stort skifte fra at være højdrægtige og ikke give mælk (goldkøer eller kvier) til at kælte og producere mælk.

De store metaboliske forandringer hos koen omkring kælvning kræver nøje fodring, hvor koen før kælvning for eksempel skal have energi nok uden at blive for fed, mens koen, der lige har kælvnet, skal have energi til den store mælkeproduktion og den rette fedt- og mineralbalance for at undgå metaboliske sygdomme som ketose, mælkefeber (mangel på calcium)⁷ og fedtlever.

Sygdomsforløb betyder dårligere velfærd, og en øget fedttildeling til køer - særligt i perioden omkring kælvning - er derfor ikke uden risiko for dyrevelfærdsmæssige forringelser⁸.

Den globale klimaeffekt ved øget fedtfodring

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at der i bekendtgørelsen alene sættes krav om minimum fedtindhold men ikke om fedtkildens oprindelse.

I myndighedsbesvarelsen fra Aarhus Universitet 30.01.2023 om undersøgelse af metanreducerende foder til køer står der, at ved brug af oversøiske fedtkilder bør man også indregne drivhusgasudledning som følge af produktion og transport.

Der står også, at øget fedtindhold i foderet øger biogaspotentialen i gødningen, og dette bør udnyttes ved at opbevare gødningen korrekt, da det ellers vil medføre øgede udledninger af drivhusgasser.

I kildematerialet til denne høring angives det i notatet fra Aarhus Universitet (december 2023) om øget fedtandel i foder til kvier og goldkøer, at mættede fedtsyrer, raps, palmeolie og calciumforsæbet fedt⁹ har mest potentiale til at blive implementeret i Danmark.

⁷ I dag har langt de fleste konventionelle bedrifter lov til selv at diagnosticere og igangsætte behandling for blandt andet mælkefeber. Desværre har kontrollen vist, at der er alvorlige udfordringer med egenbehandling og registrering af mælkefeber. Kilde: [KvægNYT nr. 2 – 2024](#).

⁸ Kjeldsen, M.H., Jensen, M.B., Lund, P. 2022. [Potent methane reducing feed additives in a Danish context, and their reduction potential, additive effects, risks related to animal welfare and carry-over to milk, and potential trade-offs](#). 88 pages. Advisory report from DCA – Danish Centre for Food and Agriculture, Aarhus University, submitted: 30.01.2023.

⁹ Calciumforsæbet fedt er f.eks. fedtsyrer udvundet fra palmeolie eller sojaolie, der via kemisk proces bindes til calcium.

I en myndighedsbesvarelse fra Aarhus Universitet til Miljøministeriet fremgår det, at "I praksis anvendes rapsolie sjældent, hvorimod rapsfrø og rapskager er relevante muligheder, ligesom der anvendes en del PFAD-fedt¹⁰, mættet fedt og Ca-sæber, som dog alle ofte er baseret på palmeolie. Palmeolie dyrkes typisk i områder ryddet for regnskov i Asien, hvilket har en negativ indflydelse på drivhuseffekten, hvis der tages hensyn til Land Use Change (LUC)¹¹.

Bekymringen for det globale klimaaftryk ved øget fedttildeling har også været rejst fra Miljø- og Fødevareudvalget jævnfør miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1103 (MOF alm. Del) stillet 16. juni 2022: "biprodukter fra palmeindustrien (...) har et større globalt klimaaftryk end danskproducerede rapsfrø, i særdeleshed hvis det ikke kan garanteres, at produktionen er sket uden at forårsage afskovning. Fedtfodringsinitiativet kan, i tilfælde af at erhvervet har et ensidigt fokus på at anvende PFAD og mættet fedt, ende med at være negativt for det globale klima på trods af, at det vil nedbringe udledningerne på dansk grund."

Dyrenes Beskyttelse er derfor bekymrede for det globale klimaaftryk i forhold til kravet om øget fodring med fedt, hvis det medfører øget brug af oversøiske fedtkilder som palmefedt.

Indstilling

Dyrenes Beskyttelse forholder sig kritisk til kravet om metanreducerende foder til kvæg, fordi der både er risiko for dyrevelfærdsmæssige forringelser, og fordi det ikke bidrager til en helhedsorienteret løsning på natur, klima og dyrevelfærdskriserne.

I stedet bør man anlægge et helhedsorienteret syn på fødevareproduktionen med respekt for både dyr, natur og klima eksempelvis efter de økologiske principper.

¹⁰ PFAD står for palmefedtsyredestillat.

¹¹ Notat vedr. anvendelse af fedt til malkekøer som virkemiddel til reduktion af drivhusgasser. Journal 2020-0166156.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Lena Rohn".

Lena Rohn
Fødevarer- og miljøpolitisk chef

A handwritten signature in blue ink that reads "Sophie Hastrup Christensen".

Sophie Hastrup Christensen
Landbrugspolitisk chefkonsulent

Til

mim@mim.dk

20. juni 2024

Høringssvar til Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, j.nr. 2024-5033

Økologisk Landsforening er optaget af, at landbruget reducerer sit klimaaftryk og sit aftryk i øvrigt på omgivelserne. Det indeholder blandt andet et lavere klimaaftryk fra fordøjelsen.

For at sikre, at det har en gavnlig effekt for klimaet, er det imidlertid nødvendigt at se på de samlede klimaeffekter af et tiltag.

Tilsætning af fedt til foderet kan reducere metanudledningen fra vommen, men hvis det betyder, at det fortrænger græs i foderrationen, vil det påvirke klimaaftrykket fra markdriften negativt, idet det skubber græsmarker ud af sædskiftet og dermed kan det betyde et samlet højere eller uændret klimaaftryk. Græs i sædskiftet er positivt for jordens kulstofbalance og fungerer som en kulstoflagring.

Hvis fedtkilden er via importeret fodermiddel, vil det have et klimaaftryk relateret til importen, og der hvor det dyrkes og produceres. Det samme gælder fremstilling af fodertilsætningsstoffer, der er ligeledes et aftryk fra produktionen af tilsætningsstoffet, som skal tages med i betragtning.

Der er efterhånden opnået en forståelse for, at klima og biodiversitetskrisen hænger sammen, og det er vigtigt at forholde sig til begge dele, når der vælges løsninger. Danmark har tilsluttet sig FNs biodiversitetskonvention fra 2022, som indeholder 23 delmål. Mål 14 siger, at biodiversitet skal integreres i enhver form for regulering og politik. Et kvæghold, der er forpligtet på at bruge fodertilsætningsstoffer eller fedt til foderet, vil være sværere at forene med biodiversitetshensyn. Kvæget kan bidrage til biodiversitet ved at græsse naturarealer og græsmarker i sædskiftet. Og græsmarker i sædskiftet vil fremme jordens mikroliv og altså biodiversiteten i jorden, hvilket igen er vigtigt for jordens kulstoflagrende evne.

Krav om tilsætning af fodertilsætningsstoffer og fedt vil i øvrigt have en negativ betydning for dyrevelfærden. Virkemidlerne kan påvirke dyrenes velfærd direkte ligesom det forhold, at de skal holdes på stald, for at virkemidlerne kan bruges er negativt for dyrenes liv.

Økologisk Landsforening noterer sig med tilfredshed at økologien går fri af obligatorisk krav om tilsætning af fedt, men eftersom kravet vil påvirke den generelle udvikling i landbruget, ser vi behov for at reagere på det fremsatte udkast. Lovkrav som det fremsatte vil skubbe til en strukturudvikling, der fjerner sig fra et bæredygtigt landbrug, og det er skadeligt, hvis der ikke er garanti for, at det i en samlet betragtning giver et lavere klimaaftryk

Økologisk Landsforening mener, det er vigtigt at ny regulering har fokus på den samlede effekt, og derfor skal ny regulering baseres på resultatet af et samlet klimaregnskab frem for på udvalgte tiltag.

Kravet kunne passende erstattes af et krav om, at alle malkekøer skal på græs. Det vil være et krav, der sætter en ny retning for indretningen af det danske landbrug og sikre at der leveres på flere samtidige hensyn.

Med venlig hilsen

Sybille Kyed

Til: Miljøministeriet, Bæredygtigt Miljø og Produktion

København, torsdag den 20. juni 2024

Høringssvar til j.nr. 2024-5033 – ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Dansk Vegetarisk Forening er blevet opfordret til at afgive høringssvar vedr. ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug med særlig fokus på indfrielse af et delelement fra Landbrugsaftalen fra 2021. Vi håber, at vi fremadrettet vil blive inviteret direkte til at afgive høringssvar om lignende emner.

Dansk Vegetarisk Forening har følgende bemærkninger til ændring af bekendtgørelsen:

Vi er meget kritiske overfor ændringen.

Helt overordnet ønsker vi at fremhæve, at tilskudsordninger og kompensationsordninger til bl.a. fodertilsætningsstoffer må anses som **stærkt konkurrenceforvridende** overfor plantebaserede producenter.

Det samme kan vise sig at gøre sig gældende for økologiske kvægproducenter, da fodertilsætningsstoffet 3-NOP (Bovaer) ikke er tilladt i henhold til økologiforordningen.

Denne type støtteordninger skaber et lock-in af den eksisterende intensive animalske produktion, hvilket har store konsekvenser for vores miljø og biodiversitet.

Det skal også bemærkes, at den animalske sektor i forvejen får langt mere støtte end den plantebaserede sektor, hvilket er illustreret i grafikken på s.2:

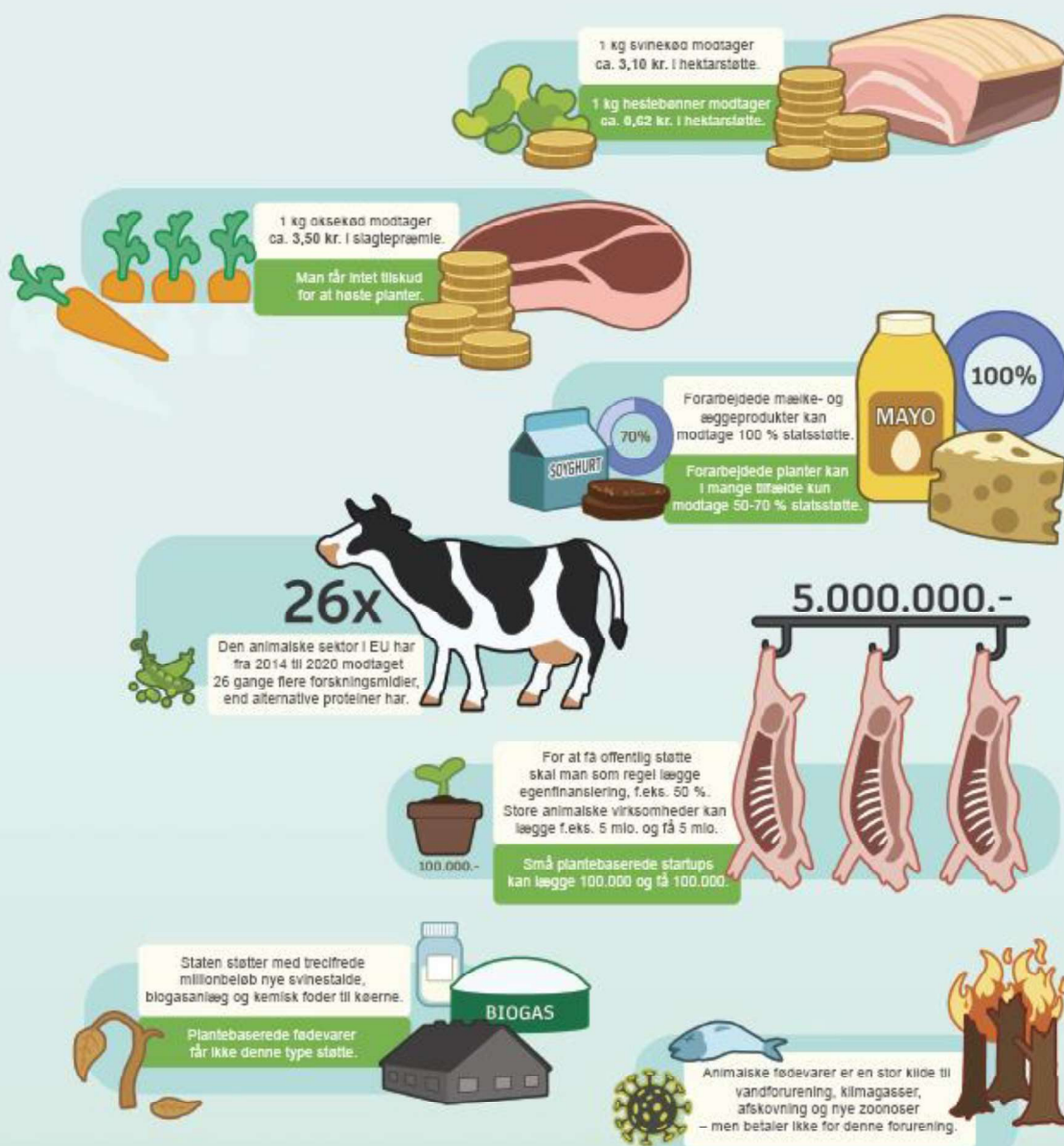
Ligeledes bakker Dansk Vegetarisk Forening op om Dyrenes Beskyttelses bekymring vedr. forringelse af dyrevelfærden ved indføring af fodertilsætningsstoffet 3-NOP (bovaer) samt fedtfodring og den manglende forståelse for mere helhedsorienterede løsninger, som både adresserer den aktuelle klimakrise, biodiversitetskrise og dyrevelfærdskrise, vi står i, og som skal adresseres og løses i sammenhæng.

Med venlig hilsen

Louise Johansen
Programchef
Dansk Vegetarisk Forening
louisejohansen@vegetarisk.dk
+45 71 79 15 08

DÉRFOR ER PLANTEBASEREDE FØDEVARER DYRERE END KØD

Når du undrer dig over, hvordan animalske fødevarer kan være så billige, og hvorfor plantebaserede fødevarer er så dyre, finder du svaret her. En klimaafgift på animalske fødevarer vil derfor kun være rimelig, men samtidig langt fra nok.

Kildehenvisninger til grafikkenes udsagn fremgår [her](#).

Afsender:

Kvægbrugsudvalget i Syd og Sønderjylland
Repræsenteret v/ Spiras, Familielandbruget, Sønderjysk Kødkvæg, Viking og fritvalgte fra SDK's
(Syddansk Kvæg) årsmøde

Billundvej 3, 6500 Vojens

Modtager:

Miljøministeriet
Departementet, Bæredygtigt Miljø og Produktion
Frederiksholms Kanal 26, 1220 København K

Høringssvar til 'Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug'

Som aktiv del af dansk landbrug arbejder vi som udvalg konstruktivt på at reducere udledning af drivhusgasser fra malkekøers fordøjelsessystem. Der har indtil nu ikke vist sig skalerbare metoder eller teknologier, som proportionalt har vist sig at ændre metanudledningen.

Vi arbejder altid med målet om dyr i trivsel, da sunde dyr med høj trivsel er mest omkostningseffektiv, men også mest klimavenlige. Der er fra landbruget stor opmærksomhed på ikke at importere proteinkilder fra CO₂-belastende produktioner. Der anvendes allerede meget lokalt producerede proteinkilder med fedt (rapskager, rapsfrø, lupiner) ligesom der anvendes soja fra certificeret (afskovningsfrit).

Vi vil derfor gerne udtrykke vores stærkeste bekymring ved den ny bekendtgørelse, hvor man angiver krav om tilsætning af fedtrige fodermidler, så den daglige ration indeholder min. 48 g fedtsyre pr. kg tørstof.

Dyrevelfærd og sundhed

Bekymringen går på, at stiller man krav til så højt et fedtsyreniveau i foderrationer til malkekøer, vil risikoen for fedtdepression opstå og medføre lavere foderoptag, deraf risiko for produktionssygdomme og lavere ydelse. Det betyder at dyrets sundhed og velfærd forringes, koens effektivitet forsvinder, både hvad angår dyrets klimaeffektivitet og den økonomiske effektivitet.

Ud over den lave effektivitet hos koen pga. fedtdepressionen, vil en dårlige foderudnyttelse medføre at gødningens kvælstofindhold bliver højere og derfra kan der så opstå øget metanudledning fra gødningslagrene.

Så fedtfodring skal holdes på niveauer, hvor vi ikke gør dyrene ineffektive og syge.

Niveauet vil være forskellige efter fodringsprincipper hos den enkelte bedrift, men vi kommer gerne faglig med beskrivelse af niveauer der med respekt for vores danske malkekøers høje effektivitet kan forsvares.

Vi er generelt meget bekymrede over udsigten til denne tilsigtede dårlige udnyttelse af foderet, og den mangel på koens udnyttelse af næringsstofferne i foderet, når en meget høj fedtprocent forstyrrer balancen i så høj grad.

Men helt enkelt, give koen voldsomt ondt i maven.

- Koen vil få det, vi kalder 'fedtsyredepression'
- Stor mængde umættet fedt giver negativ effekt på fordøjelsen af NDF i vommen (meget højt iodtal giver indikation)

Klima

De mættede fedtsyrer findes i mange produkter. I fx palmefedt er klimaaftrykket tre til fem gange højere end rapsfrø og korn. Det giver ikke mening af se isoleret på klimaet ud fra et dansk perspektiv, når et tiltag som dette vil involvere import af mere klimaskadelige produkter.

En højere tildeling af fedt i foderet vil betyde en større metanudledning fra gødningen fra stalden, hvis ikke husdyrgødningen kan sendes direkte på biogasanlæg.

Fredericia, den 20. juni 2024

Høringsvar på: "Høring over ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen"

Indledning

Tak for muligheden for at komme med høringsvar på: "Høring over ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen", jeres j.nr. 2024-5033, link:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/68733>.

De væsentligste ændringer

Bekendtgørelsesudkastets væsentligste ændringer omfatter følgende:

- 1) Foder til malkekøer på husdyrbrug skal tilsættes enten fedt via fedtrige fodermidler eller fodertilsætningsstoffer indeholdende aktivstoffet 3-NOP.
- 2) Hvis kravet opfyldes ved tildeling af fedtsyre skal den samlede daglige foderration, som malkekoen tildeles, indeholde mindst 48 g fedtsyrer pr. kg tørstof.
- 3) Hvis kravet opfyldes ved tildeling af fodertilsætningsstoffer indeholdende aktivstoffet 3-NOP, skal den samlede daglige foderration indeholde mindst 60 mg 3-NOP pr. kg tørstof i en periode på i alt 90 dage indenfor et kalenderår.
- 4) Den ansvarlige for driften skal opbevare relevant dokumentation, der viser, at de nye foderkrav er opfyldt.

Vores bemærkninger

Bæredygtigt Landbrug har følgende kommentarer til ovenstående punkter sat i punktform, men først har vi en overordnet kommentar i forhold til baggrunden for lovgivningen jf. reducere af metan.

Baggrunden er problematisk, fordi kravene i § 40 bygger på forældede beregningsmetode for husdyrenes udledning af metan foretaget efter beregningsmodellen GWP100, der anses for ikke at være retvisende for det biogene metans temperaturpåvirkning. I stedet bør beregningsmetoden GWP* anvendes, da den tager højde for dels metans kortere halveringstid. Dels at der er tale om biogent metan fra nutidige biologiske vegetabilske- og animalske kilder (Presentation (europa.eu)). Anvendes den fagligt korrekte beregningsmodel vil det fremgå, at udledning af biogent metan på grund af færre husdyr i Danmark, ikke længere er med til at øge temperaturen.

Bekendtgørelsen er altså baseret på forældede regnemetoder, men derudover har vi følgende kommentarer til høringsmaterialet fire centrale områder:

- Hvis køerne får fedtet som umættet fedt, vil mikroorganismene i vommen være under konstant pres og risikoen for at koen kommer ud af balance og bliver syg vil være til stede.
- Arla henviser ydermere til, at meget mættet fedt vil være en katastrofe for flere mejeriprodukter.

- Bekendtgørelsen kan betyde at den samlede CO₂e effekt på klimaet globalt er negativt. Det skyldes at de meget høje fedtmængder, gør, at en del af fedtet skal være mættet. I EU er det ikke lovligt at bruge animalsk fedt til drøvtyggere. Det betyder, at kilderne til mættet fedt er begrænsede, og der er reelt kun palmeolie. Palmeolie findes med forskellig oprindelse, som spænder fra palmeolie produceret på mineraljord i områder med meget høj effektivitet og dermed meget lav Land Use Change (LUC); konsekvens er lavt CO₂e pr. kg palmeolie produceret, og kun lidt tab af fossilt kulstof. I andre områder dyrkes palmeoliepalmer på nyopdyrket regnskov, og i de værste tilfælde på nyopdyrket kulstofrige jorde, det som populært er kendt som regnskov på Borneo; konsekvens er højt CO₂e pr. kg palmeolie produceret og meget stort tab af fossilt kulstof. Dertil kommer så desuden CO₂e fra transport af palmeolien.
- Ifølge bekendtgørelsen skelnes der ikke mellem malkekøer og goldkøer, og begge skal have øget fodring med fedt. Der er ingen erfaring med så højt et fedtindhold i rationen til goldkøer. Goldkøer fodres normalt efter adskilte foderprincipper, så de ikke risikere at få mælkefeber.
- Hvis koens effektivitet påvirkes negativt af fedtmængden vil det øge produktaftrykket. Det betyder, at Danmarks CO₂e emission godt kan falde som konsekvens af at tilsætte fedt, men den medfølgende lavere produktivitet betyder, at CO₂e emission pr. kg mælk (EKM) er øget. Den samlede effekt på klimaet globalt bliver dermed negativ.
- Det er ikke påvist, at 3-NOP har nogen virkning på køer, der går på græs og er fx ikke godkendt til økologisk mælkeproduktion.
- Der er nye forsøg, der snart publiceres, hvor store mængder fedt ikke harmonere med stor majsfordring. Resultatet ser ikke ud til at komme med i denne høring, men er yderst vigtig.
- Norfor - som er et nordisk samarbejde med hensyn til foderplaner til køer - har haft en maxgrænse på 45 g. fedtsyre pr. kg tørstof. Ønsker man at bekendtgørelsen skal gå ud over denne maksimumsgrænse?
- Mindst 0,6 g 3-NOP er afprøvet under almindelig danske besætninger med godt resultat.
- 3-NOP laves med handelsnavnet Bovaer, og der er kun en udbyder, altså har de monopol på området: Så hvordan ser prisen ud, hvis en bekendtgørelse træder i kraft over en årrække?
- 3-NOP bidrager ikke som foderværdi, og er forholdsvis dyr. Først efter et år, vil man blive kompenseret, når dokumentationen godkendes. Det kan ramme kvægbrugets likviditet.
- I hensyn til dokumentationen er det i praksis sådan, at køer langt fra æder præcis det samme kg tørstof i hver foderplan. Ej heller at køer æder det, som står i foderplanen eller på blandeopskriften, så dokumentationen er på forelæggende grundlag teoretisk.

Afsluttende bemærkning

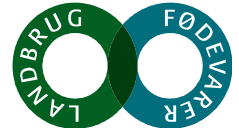
Som opsamlende bemærkning, så må det være et minimum til en bekendtgørelse, at der er foretaget konsekvensberegning af de enkelte løsnings effekter på slutproduktets produktaftryk (kød og mælk) og at de oplyste løsningsforslag er gennemtestet ud fra sundheds-, miljø- og dyrevelfærdshensyn.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Louise H. Bjørnsen
Faglig konsulent
Cand. Soc.

Gl. Tårupvej 48
7000 Fredericia
Mobil: +45 53585074
E-mail: lhb@blb.dk
Web: www.blb.dk

Miljøministeriet
Departementet
Miljø
mim@mim.dk
cc: sikjl@mim.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (J.nr. 2024-5033)

Som opfølgning på aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021 har Miljøministeriet sendt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i høring med nye regler, der implementerer Landbrugsaftalens krav fra 2021 om reduktion af metanudledningen fra køers fordøjelse.

Nedenfor fremgår Landbrug & Fødevarers generelle og konkrete bemærkninger til bekendtgørelsesændringen.

Generelle bemærkninger

L&F arbejder målrettet på at sænke klimaaftrykket den danske fødevarerproduktion. Men det kræver, at vi får så mange klimavirkemidler ud at virke så hurtigt som muligt.

Mange klimavirkemidler medfører dog store omkostninger for fødevarerproducenterne, og derfor er det bekymrende, når danske producenter udsættes for krav om anvendelse af virkemidler, som konkurrenter i vores nabolande ikke har.

I den brede politiske landbrugsaftale, som regeringen indgik 4. oktober 2021, blev det besluttet, at der fra 2025 indføres et generelt reduktionskrav for metan fra kvægs fordøjelse. L&Fs primære interesse i den aktuelle høring er således, at sikre en for kvægbrugerne så smidig og administrativt enkel implementering af dette krav, som muligt, under hensyntagen til øvrige bæredygtighedsparametre som eksempelvis dyrevelfærd, globalt klimaaftryk og økonomi.

Lovstruktur

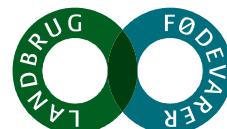
På den baggrund finder Landbrug & Fødevarer reguleringsstrukturen i implementering af kravet uhensigtsmæssig og forvirrende.

Dette er der 2 årsager til:

- 1) L&F finder det unødigt administrativt tungt, at hele bekendtgørelsen skal tilrettes og sendes i høring, før nye godkendte metanreducerende fodervirkemidler til kvæg kan tælle med til opfyldelse af kravet. Denne yderligere administrative arbejdsgang vil forsinke en i forvejen meget langsommelig og tung godkendelsesprocedure for nye klimavirkemidler og miljøteknologiske løsninger.
- 2) Kravets indarbejdelse i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen giver anledning til forvirring om håndhævelse af kravene. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsætter regler om godkendelser, tilladelser og anmeldelser samt om revurdering af godkendelser i henhold til reglerne i husdyrbrugsloven. Samtidig har

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem *Landbrugsrådet*, *Danske Slagterier*, *Dansk Svineproduktion*, *Dansk Landbrug* med *Dansk Landbrugs Medier* og *Dansk Landbrugsrådgivning*, samt væsentlige dele af *Mejeriforeningens* aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

bekendtgørelsen i forvejen et afsnit "Fodringkrav" (§ 53), som omhandler krav som følge af IE-direktivet. Den gældende bekendtgørelse henviser til tilsynsmyndigheden, som er kommunen, hvilket også er hovedreglen i selve husdyrloven. Udkast til ny bekendtgørelsen foreslås også at indeholde regler, der er uddelegeret til Fødevarestyrelsen, hvilket i sig selv er uigennemskueligt.

Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at kravet indarbejdes i en separat bekendtgørelse hjemlet i husdyrloven, og at denne bekendtgørelse i stedet for specifikt at opliste de godkendte virkemidler henviser til en separat virkemiddelliste, der opdateres løbende, når et nyt virkemiddel er godkendt. Dette vil fremme hurtigere ibrugtagning af nye klimavirkemidler.

Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at Miljøministeriet kommer med en begrundelse for, at kravene implementeres i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen med kommunerne som ansvarlig myndighed fremfor, at der udarbejdes en selvstændig bekendtgørelse. Landbrug & Fødevarer foreslår, at der fremsættes en plan for, hvordan reglerne fremadrettet kan blive administrativt forenklet.

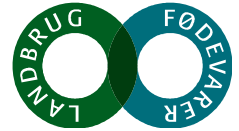
Kontrol og dokumentation

Forudsigelighed, herunder indrettelseshensyn, er et væsentligt retssikkerhedsprincip, og det er af stor vigtighed, at der er klarhed over, hvordan det enkelte kvægbrug dokumenterer, at reglerne er overholdt. Lige nu er det ikke entydigt klart, hvilken og hvor meget dokumentation, der er tilstrækkeligt for at være sikker på, at reglerne i bekendtgørelsen er overholdt. Som det er beskrevet i høringsmaterialet, er det ikke helt klart, hvordan reglerne præcist dokumenteres overholdt, og det vil være yderst beklageligt, hvis nogle kvægbrugere ender i en situation, hvor deres dokumentation underkendes grundet uklare regler.

Vigtigheden af dette fremhæves også i relation til de i Grøn Fond aftalte kompensations- og tilskudsordninger til metanreducerende foder, idet det fra vores side forventes, at der indføres overensstemmelse mellem dokumentationskrav til disse ordninger og til opfyldelsen af det generelle reduktionskrav. Hvis der er uklarhed om de nødvendige dokumentationskrav, kan det få meget store økonomiske konsekvenser for kvægbrugere. Såfremt den enkelte kvægbruger skal tilmelde sig en kompensations/tilskudsordning året før, selv afholde udgifterne til virkemidlet i en længere periode, og først derefter får udbetalt kompensation under forudsætning af, at dokumentationskravene er opfyldt, giver det en unødigt økonomisk risiko for landmanden, der både kan miste den forventede kompensation/tilskud og derudover har renteudgifter og lignende transaktionsomkostninger relateret til indkøb af fodervirkemidler i den mellemliggende periode.

Anvendelse af foderanalyser som grundlag for kontrol bør også håndteres med inddragelse af usikkerhed på kontrolresultaterne. Dette relaterer sig både til analyseusikkerheder, til usikkerheder i forbindelse med sampling af foderprøver og til den kendsgerning, at den samlede ration på en kvægbesætning består af flere adskilte elementer, fx en PMR på foderbordet, tilskudsfoder i malkerobotten og 1-2 særskilte rationer til goldkøerne.

Usikkerheden kan forebygges ved, at reglerne vedr. dokumentationskrav på området bliver præciseret. L&F opfordrer derfor til, at der indledes en dialog med erhvervet om, hvilken dokumentation, der vil være tilstrækkelig.

Faglige udfordringer med fedtfodring

L&F ser endvidere en række faglige udfordringer relateret til fedtfodring i de niveauer, som er angivet i udkast til ny bekendtgørelse. Det relaterer sig særligt til manglende viden om høje fedtniveauer i foder til goldkøer. Køerne er i denne overgangsperiode særligt følsomme for metaboliske sygdomme og reproduktionsproblemer og fodres specielt for at forebygge dette. Bekymringerne er beskrevet yderligere i de specifikke bemærkninger, og på baggrund af disse ønsker L&F, at goldkøer fritages reglerne om metanreducerende foder, indtil effekter af fedtfodring i goldperioden er nøjere undersøgt.

Ydermere er L&F bekymret over den manglende viden om effekten på mælkenes egenskaber ved store mængder af fedt i foderet. Dette omfatter både de ernæringsmæssige og de forarbejdningsmæssige egenskaber. Der mangler også viden om effekterne ved forskellige sammensætninger af fedt i foderet, idet fx umættet fedt og mættet fedt har forskellig effekt på metanudledning, mælkeproduktion og dyrevelfærd.

L&F opfordrer Miljøministeriet til sideløbende med reglernes ikrafttrædelse at foretage en systematisk overvågning og evaluering af, hvordan metanreducerende foder påvirker drivhusgasudledning, dyrevelfærd, kvalitative egenskaber i mælken samt økonomi for erhvervet.

Specifikke kommentarer til høringsbrevet

Baggrund side 6

Det fremgår, at goldkøer også omfattes af krav om tildeling af Bovaer eller øget fedt. Det bemærkes, at der ikke er lavet forsøg med Bovaer til goldkøer, og at der også er få forsøg med fedt til goldkøer, især i de høje mængder der lægges op til i bekendtgørelsesudkastet.

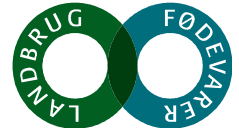
Koens stofskifte kan være følsomt i perioden omkring kælvning. Bovaer har vist vekselvirkninger med fodermidler, især stivelse/fiber-forholdet, og goldko-rationer indeholder store mængder fibre i form af halm, som muligvis har betydning for effekten af Bovaer. Det er derfor bekymrende, at bekendtgørelsen indeholder regler om tildeling af fodersubstanser til grupper af køer, hvor man ikke har undersøgt effekten på metan, sundhed og overgang til laktation. L&F ønsker derfor, at goldkøer fritages reglerne om foderadditiver, indtil goldperioden er nøjere undersøgt.

Baggrund side 7:

Af høringsbrevet fremgår det, at effekten af Bovaer på metanreduktionen kun er 27 %, hvilket L&F undrer sig over, når forsøg på AU har vist betydelig større reduktioner, f.eks. de 33-35% som dels citeres i materialet, men også er påvist i Maigaard, 2024 (Phd-afhandling AU, Morten Maigaard, 2024). Forsøg på bedrifter i felten har ligeledes i gennemsnit vist reduktioner på 35 % (Nielsen, N.I. Indlæg på KvægKongres 2024). L&F beder derfor ministeriet om at redegøre for, hvorfor der benyttes en reduktionsprocent på 27 % og ikke de 33-35 %, specielt set i lyset af, at man ikke har målinger af metan-reduktion hos goldkøer.

Baggrund side 9:

Klimaeffekten af de fodertiltag, der indføres med denne bekendtgørelse, regnes ud fra territorialprincippet. Det er her vigtigt for L&F at gøre opmærksom på, at vælges øget fedt

som virkemiddel, vil det overvejende blive i form af palmefedt, der vil blive anvendt ude på bedrifterne, da umættet fedt (rapsfrø) i de øgede mængder vil give udfordringer med vom-funktion og faldende mælkefedtproduktion. Palmefedt har et klimaaftryk, som er 3-4 gange højere end de fodermidler, det erstatter, her typisk korn, jf. AU-rapport 118 (Mogenssen et al., Bæredygtighedsværdier for fodermidler, DCA-rapport 116, 2018). Certificeringsordninger er under udarbejdelse, men klimaaftryk på certificeret palmefedt kendes ikke – det fremgår heller ikke af GFLI-databasen, som den danske foderstofbranche anvender.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser side 12:

L&F undrer sig over de beregnede årlige udgifter for erhvervet, der ifølge høringsbrevet vurderes at udgøre 60 mio. kr. årligt. Når Bovaer er indkøbt til forsøg, har det kostet mellem 2,25 og 2,75 kr./ko/dag (dertil kommer håndterings- og iblandingsomkostninger hos foderstof/mineralfirmaer). Hvis der antages 2,75 kr./ko/dag i 3 måneder til 485.000 konventionelle køer, løber det op i 120 mio. kr./år. Dertil kommer omkostningen til administration for at leve op til dokumentationskrav samt at ko-foder ikke kan bruges til kalve (typisk bruges ko-foder til kalve (<6-7 mdr.)). Derfor medgår øget tid til ekstra foderblanding til kalve.

Palmefedt koster ca. 10 kr./kg og der skal i gennemsnit anvendes yderligere 380 gram/ko/dag for at opnå 48 g fedtsyre/kg tørstof, dvs. ca. 1.400 kr./årsko. Energimæssigt erstattes primært korn, hvorved der spares ca. 550 kr./årsko ved en kornpris 1,5 kr./kg. Der kan på baggrund af ældre forsøg antages et mindre negativt respons i mælkeydelser, som antages at bidrage med ca. 300 kr. (omend usikkert). Dette vil resultere i en netto omkostning på ca. 550 kr.*485.000 årskøer = 270 mio. kr./år.

Vil Miljøministeriet kommentere på, hvorfor der er væsentlig divergens mellem de estimer af omkostningerne, som L&F vurderer bekendtgørelsen vil betyde for erhvervet, og de estimer ministeriet præsenterer?

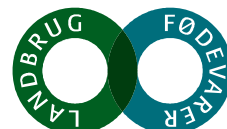
Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige side 12

Det fremgår af høringsbrevet, at der vil blive foretaget enkelte analyser af foderet med henblik på verifikation af indholdsstofferne. Dette vurderer L&F som værende meget problematisk, da der på nuværende tidspunkt ingen erfaring er med analyser af 3NOP i fuldfoder, premix eller mineraler fra FVSTs laboratorier. Det er meget vigtigt, at der først etableres et erfaringsgrundlag for disse analyser, hvis dette skal bruges i kontrol-øjemed og i eventuelle tvister.

Tekniske bemærkninger angående fedtfodring

Nedenfor er listet en række bekymringer angående anvendelse af øget fedtfodring. L&F opfordrer ministeriet til dialog med erhvervet angående de nævnte udfordringer og samtidig foretage overvågning og evaluering af virkningerne af den øgede fedttildeling.

- 1) Der er ikke tradition for at analysere fedtsyrer i fodermidler. Fodermiddeltabellens tal er tilbage fra 1970/1980'erne (norfor.info og Andersen & Just, fodermiddeltabel, 1980). Der er således stor usikkerhed om hvilke værdier der vil fremkomme ved analyse af især grovfoder og fuldfoder, men også kraftfoder og råvarer. Der er indikationer på, at når man sender grovfoderprøver til analyse i EurofinsNL, så analyseres højere fedtsyreværdier end når de samme prøver sendes til analyse i EurofinsDK. At bruge analyser i kontrol-øjemed er tilfældigt og risikabelt, så

længe der ikke ligger et forarbejde omkring analyser af fodermidler på de to mest anvendte laboratorier for danske grovfoder- og fuldfoderprøver (EurofinsNL og EurofinsDK).

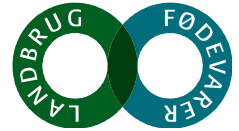
- 2) I besætninger hvor der ikke fodres TMR, men PMR, dvs. f.eks. tildeles der kraftfoder i malkerobotter og fuldfoder på foderbordet, skal der udtages prøver af begge dele og det skal beregnes af kontrolmyndighederne (her LBST), hvad det samlede fedtsyreniveau er under hensyntagen til TS-indhold.
- 3) Effekten af palmefedt på metan er dårligt belyst og det er usikkert om man kan regne med samme effekt som for rapsfrø. Rapsfrø er umættet fedt, der binder brint-ioner og dermed reducerer substrat til metan dannelse, hvilket ikke på samme måde gør sig gældende for palmefedt.
- 4) Høje rapsmængder (når der fodres med mere end 35-40 g fedtsyrer/kg TS fra rapsprodukter) risikerer at reducere vommens evne til at syntetisere mikrobielt protein, hvilket kan gå ud over fiber-fordøjeligheden, især i rationer med meget stivelse og/eller lave fiber-andele (Hristov, 2024).
- 5) Koen har begrænset absorptionskapacitet i tarmkanalen for fedtsyrer og desto mere fedt en ko tildes desto mere vil procentvis ende i gødningen. Fedt i gødningen medfører øget metandannelse i stald og lager (Maigaard et al., 2022). Det er derfor væsentligt at tage højde for de delvist øgede emissioner fra stald og lager.
- 6) En ko omsætter gennemsnitligt ca. 780 g fedtsyrer/dag. Kravet om 48 g/kg TS betyder, at en ko skal omsætte ca. 1.150 g fedtsyrer/dag. Der kan dog være køer og besætninger, som æder mere end gennemsnittet, dvs. omkring 26-28 kg TS/ko/dag. Køerne i sådanne besætninger skal omsætte +1.300 g fedtsyrer, korresponderende med + 1,6 kg råfedt/ko/dag. Det er usikkert, om vidensgrundlaget er på plads ift. om køer kan omsætte så store mængder fedt. Det bør belyses, om den manglende omsætning af dette fedt kan være årsagen til, at der i flere forsøg med rapsfrø ikke er set reduktioner i metan (f.eks. Kjeldsen et al., 2024)

Specifikke kommentarer til bekendtgørelsesudkastet

§41 Dokumentation og kontrol

L&F er uforstående overfor valget af placering af reglerne om fodertilsætningsstoffer i dette bekendtgørelsesudkast af de grunde, der er nævnt indledningsvist. Det bidrager ikke til regelforenklingen, gennemsigtigheden eller forudsigeligheden at placere og videredelegere området for tilsyn og håndhævelse af fodertilsætningsstofferne som foreslået med bekendtgørelsesudkastet.

Det er afgørende med forudsigelighed med hensyn til, hvad man som landbruger kan forvente at møde i kontrollen og med hvilken kontrolfrekvens, hvilket der ikke er tilstrækkelig klarhed over. På Fødevarestyrelsens område foregår noget af foderkontrollen i øvrigt også på virksomhedsniveau. Forudsættes dette også med indførslen af kravet om fodertilsætningsstoffer, jf. § 40? Der fremgår en række eksempler i § 41 på, hvordan det

dokumenteres, at § 40 er overholdt. Det bør udspecificeres, hvad tilstrækkelig dokumentation er. Hvis det kan dokumenteres, at der er indkøbt metan-reducerende materiale, og der foreligger en foderplan, så bør det kunne opfylde dokumentationskravet. Det er vigtigt, at det hurtigst muligt meldes ud, hvad dokumentationskravet præcist er, så den enkelte landmand kan forberede sig. Det er herudover vigtigt, at dokumentationskravet tager højde for den naturlige variation, der er i forbindelse med fodring af kvæg og ikke har ensidigt fokus på en faktor, men består af flere elementer. Herudover bør det udspecificeres, hvad der menes med en foderplan, da mange kvægbrugere bruger systemet DMS til foderplaner, men ikke alle.

Fodres der med Bovaer er der ønske om, at man i tilfælde af leveranceproblematikker ikke straffer den enkelte landmand. L&F opfordrer til, at det undersøges, om der er behov for en undtagelsesbestemmelse i tilfælde af leveranceproblemer, eller hvis der i evaluering af kravene om metanreducerende foder viser sig uforudsete problemer for fx dyrevelfærden

L&F ønsker desuden for god ordens skyld at få præciseret, at der ikke med indførslen af § 40-41 og placering af tilsyn og håndhævelse i Fødevarestyrelsen og Landbrugsstyrelsen, også ligger en risiko for tilkobling til konditionalitetskontrollen. Dette formoder vi ikke på nogen måde kan være tilfældet, da konditionalitetskontrollens lovgivningsbestemte forvaltningskrav til foder, sporbarhed og håndtering, LF 5.6, 5.9-5.10 specifikt angår folkesundhed og plantesundhed, herunder fødevarerikkerhed, men vi imødeser en bekræftelse af, at indførslen ikke på nogen måde er koblet til konditionalitetskontrollen.

Landbrug & Fødevarer står naturligvis til rådighed for yderligere drøftelse af ovenstående.

Med venlig hilsen

Julie Rose Bang

Miljøpolitisk Konsulent
Miljø & Bæredygtighed
M +45 23 45 07 11
E jrba@lf.dk

20. juni 2024

Miljøministeriet
Bæredygtigt Miljø og Produktion
J.nr. 2024-5033
Att.: Simon Kjølby Larsen,
sikjl@mim.dk

Høringssvar vedr. bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) j.nr. 2024-5033

På baggrund af det høringsudkast til ændring af *bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen)*, der blev publiceret den 23. maj 2024, fremsendes hermed høringssvar vedr. forslaget j.nr. 2024-5033.

Iflg. forslaget skal foder til malkekøer tilsættes enten fedt via fedtrige fodermidler eller fodertilsætningsstoffer indeholdende aktivstoffet 3-NOP.

Vedr. tilsætning af fedtsyrer

Er det hensigten at der anvendes lokalproducerede fedtsyrer (rapsfedt) vil der være tale om umættede fedtsyrer, hvilket vil have en negativ påvirkning på vomsundheden. Anvendes der vombeskyttet rapsfedt vil dette være et omkostningstungt alternativ. Alternativet til lokalproducerede fedtsyrer er palmeolie.

Er der gjort overvejelser over det globale perspektiv set i forhold til klima, bæredygtighed og biodiversitet ved produktion af fedtrige fodermidler? Her tænker vi særligt på det klimaaftryk, som palmeolie har inden det når den danske grænse samt den negative effekt produktionen af planteolie kan have på biodiversiteten.

Vedr. fodertilsætningsstoffer indeholdende aktivstoffet 3-NOP

Er der gjort overvejelser over hvilke fodertilsætningsstoffer indeholdende aktivstoffet 3-NOP der reelt er tilgængelige, set i forhold til prisfastsættelse og monopol?

Høringssvar indgivet af Agri Nord/LandboNord, Hobrovej 437, 9200 Aalborg SV

Hørings svar

DAKOFO er brancheforening for de danske korn- og foderstofselskaber, samt en række virksomheder inden for kornhandel, specialfoder og foderingredienser. Således repræsenterer DAKOFO virksomheder, der i dag er meget engagerede i hele værdikæden for den grønne omstilling. Det gælder i særdeleshed også foderløsninger, og løsninger rettet mod husdyrbruget. DAKOFO og den danske foderbranche arbejder med PEFCR (Product Environmental Footprint Category Rules), som et værktøj til at monitorere fodermidlernes klima- og miljøaftryk.

Overordnet set støtter vi tiltag, der kan reducere klimapåvirkningen. Som korn- og foderstofbranche har vi en række forskellige virkemidler der kan bidrage til dette. Et af de vigtige værktøjer er klimaoptimerede foderblandinger, hvor der i højere grad lægges vægt på en samlet reduceret klimaaftryk for de fodermidler der indgår i foderplanen – og hvor der tages afsæt i en samlet evaluering af klimaaftrykket på langs af hele værdikæden. Med anvendelsen af PEFCR og den internationale database for de enkelte fodermidler – GFLI – er det muligt at dokumentere betydelige CO2e-reduktioner på foderet. Det er et virkemiddel, som vi desværre må erkende, ikke er medtaget i den nye bekendtgørelse.

Vi noterer os, at der alene er lagt op til anvendelsen af to virkemidler (a.- metanreducerende fodertilsetningsstoffer og b. øget fedtsyreindhold i foderrationen) for at kunne opnå det lovfastsatte krav om reduktion pr. 1. januar 2025. Vi gør opmærksom på, at der kan være flere relevante virkemidler, og det er vigtigt, at man fra lovgivers side kan agere agilt for at tilføje nye virkemidler, som er under udvikling. Et virkemiddel, som klimaoptimerede foderblandinger, er et omkostningseffektivt virkemiddel, som desværre her er fravalgt.

Som foderbranche er vi bekymret for den meget stramme tidsplan, der er planlagt mellem lovforslagets høring, ikrafttrædelse samt og kobling til udarbejdelse og vedtagelse af kompensationsordninger. Det er vigtigt, at hverken foderbranche eller mælkeproducenterne pålægges nye økonomiske byrder eller usikkerhed her. Endvidere vil vi gerne understrege, at lovgiver bør være opmærksom på vigtigheden af sammenhæng mellem krav til den dokumentation mælkeproducenten skal stille og sammenhængen med krav om mærkning af foder og foderblandinger. Vi ser herudover en række logistiske udfordringer – som vi gerne vil tage en videre drøftelse med Miljøministeriet om.

Med venlig hilsen I Kind regards I Mit freundlichen Grüßen

Claus Saabye Erichsen | Teamchef, cand.agro.

Danneskiold-Samsøes Allé 9 I 1434 København K, Danmark

M: + 45 2488 3932 I E: cse@dakofo.dk

W: www.dakofo.dk

20. juni 2024

Hørings svar fra Rådet for Grøn Omstilling

Udkast til ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) – vedr. anvendelse af Bovaer, j.nr. 2024-5033.

Til Miljøministeriet / Bæredygtigt miljø og produktion

Rådet for Grøn Omstilling (RGO) finder det vigtigt, at de anvendte virkemidler vurderes ud fra en helhedsvurdering af effekten på såvel klima som biodiversitet, samtidig med at de ikke må forringe dyrevelfærden.

RGO støtter ikke anvendelse af Bovaer, da dette middel ikke er tilstrækkeligt undersøgt ift. påvirkning af dyrevelfærd. Dette fremgår af rapport fra 2023 fra AU/DCA¹, og det blev gentaget på samråd i Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg d. 20. marts 2024.

Regeringen henviser til, at EU's fødevareagentur EFSA har sagt god for Bovaer, men har i anden sammenhæng erkendt, at EFSA's vurdering kun inddrager evt. toksikologiske effekter og ikke dyrevelfærd i bredere forstand.

Samtidig vil Bovaer ikke kunne anvendes i økologisk jordbrug, da det ikke er tilladt her. Da brugen af Bovaer vil blive drevet af statstilskud, vil man hermed give en konkurrencefordel til det konventionelle jordbrug. Herved risikerer man at gå glip af de andre fordele ift. miljø og biodiversitet, som omlægning til økologisk jordbrug medfører.

RGO finder heller ikke, at der er argumenteret tilstrækkeligt for at forøgelse af fedtindhold i foder er en farbar vej. Dels er evt. effekter på dyrevelfærd heller ikke her tilstrækkeligt undersøgt, dels har man ikke udelukket import af fedt, særligt palmeolie, som er forbundet med fældning af regnskov. Selv om dette officielt ikke tæller med i det danske klimaregnskab, risikerer vi, at den samlede globale klimaeffekt bliver negativ.

¹ Kjeldsen, M.H., Jensen, M.B., Lund, P. 2022. [Potent methane reducing feed additives in a Danish context, and their reduction potential, additive effects, risks related to animal welfare and carry-over to milk, and potential trade-offs](#). 88 pages. Advisory report from DCA – Danish Centre for Food and Agriculture, Aarhus University, submitted: 30.01.2023.

Såvel støtte til brug af Bovaer som øget tilsætning af fedt til kvægfoder vil fremme systemer, hvor kørerne ikke kommer på græs. Dermed går vi glip af de positive effekter på såvel klima som biodiversitet ved at have mere græs i sædskiftet.

Endelig er der sandsynligvis andre og bedre virkemidler til at opnå samme resultat. Det gælder fodring med frisk græs, som ifølge undersøgelser fra Sverige og Holland ser ud til at kunne reducere metanudledning med ca. 30% sammenlignet med traditionelt foder². Disse studier er dog relativt små og resultaterne bør bekræftes af et større studie.

Venlig hilsen

Christian Ege, seniorkonsulent, på vegne af Rådet for Grøn Omstilling

² <https://okonu.dk/mark-og-stald/graessende-dyr-kan-vaere-bedre-for-klimaet-end-dyr-paa-stald>.